

ความชุกของการใช้สารเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดกับ พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจของนักเรียนอาชีวศึกษา

Prevalence of Substance Used, and Association between Substances Used with Sensation Seeking among Vocational Students

พิมพ์พิสาข์ จอมศรี	ส.ม.*	Pimpisa Chomsri	M.P.H.*
อกินันท์ อร่ามรัตน์	ปร.ด.**	Apinun Aramratana	Ph.D.**
เพ็ญประภา ศิวโรจน์	ส.ด.***	Penprapa Siviroj	Dr.P.H.***
สำราญ กันทวี	วท.บ.****	Samran Kuntawee	B.S.****

บทคัดย่อ

สถานการณ์การใช้สารเสพติดตั้งแต่ปี 2549 จนกระทั่งปี 2556 ของประชากรโลกยังไม่มีแนวโน้มลดลง เช่นเดียวกับสถานการณ์ในประเทศไทยซึ่งพบว่านักเรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มการใช้สารเสพติดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงสนใจศึกษาความชุกของการใช้สารเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติด กับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจทั้ง 4 องค์ประกอบ ในนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งที่ใช้และไม่ใช้สารเสพติด

วิธีการวิจัย ใช้การศึกษาเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง ทำการศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 581 คน (อายุ 15 – 25 ปี) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งของภาคเหนือตอนบน โดยใช้แบบสอบถามโดยให้ตอบด้วยตนเอง ข้อมูลส่วนบุคคล และพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจด้วยตนเอง และใช้แบบสัมภาษณ์การคัดกรอง ประสิทธิภาพการดื่มสุรา สูบบุหรี่ และการใช้สารเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติวิเคราะห์ เช่น ความถี่ ร้อยละ Independence t-test และ binary logistic regression

ผลการวิจัย สารเสพติดที่นักเรียนอาชีวศึกษาเคยใช้อย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต มีดังต่อไปนี้ ดื่มสุราร้อยละ 47.5 สูบบุหรี่ร้อยละ 36.1 ใช้กัญชาร้อยละ 9.5 และใช้เมทแอมเฟตามีนร้อยละ 8.8 สำหรับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจของนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนด้านแสวงหาการผจญภัยสูงที่สุด รองมาคือ ด้านแสวงหาประสบการณ์ ด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจ และด้านความรู้สึกลัวต่อความเบื่อหน่าย ตามลำดับ และพบว่าคะแนนด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเพิ่มโอกาสเสี่ยงของการเป็นผู้ใช้สารเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โปรแกรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ โดยการให้โปรแกรมควรสามารถเติมเต็มความต้องการในพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจด้วย

คำสำคัญ: ความชุก การใช้สารเสพติด, นักเรียนอาชีวศึกษา พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัย อีเมลล์: nature_kojjung@hotmail.com
 * Lecturer, Faculty of Nursing, Chiang Rai College, e-mail: nature_kojjung@hotmail.com
 ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, อีเมลล์: apinun.aramrat@gmail.com
 ** Assistant Professor, Faculty of Medicine, Chiang Mai University, e-mail: apinun.aramrat@gmail.com
 *** รองศาสตราจารย์, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีเมลล์: psiviroj@mail.med.cmu.ac.th
 *** Associate Professor, Faculty of Medicine, Chiang Mai University, e-mail: psiviroj@mail.med.cmu.ac.th
 **** อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
 **** Lecturer, Northern Mubankru Technical College,

Abstract

The situation of substance use in the world population from 2006 until 2013 did not decrease. In Thailand, the trend of substance use among vocational students has increased. Therefore, the purpose of this study was to explore the prevalence of substances use and to explore the influences of the four dimensions of sensation seeking on non-substance users and substances users among vocational students. Methodology: A cross-sectional study was conducted among 581 vocational students aged 15-25 years old in a vocational school located in northern Thailand by using self-reported questionnaires: demographic data questionnaire and sensation seeking questionnaire and the Alcohol, Smoking, and Substance Involvement Screening Test (the ASSIST). Data were analyzed using descriptive statistics, and analytic statistics such as frequency, percent, independence t-test, and binary logistic regression.

The results of this study indicated that vocational students who used substances during their lifetime were drinking alcohol 47.5%, smoking tobacco 36.1%, smoking cannabis 9.5%, and taking methamphetamines 8.8%. Sensation seeking was for thrill and adventure, was fond highest score, seeking experience, disinhibition, and boredom susceptibility, respectively. Additionally the score for disinhibition was positively significant with increased risk for substance users.

Programs for prevention of substance use among the vocational students should address the needs of users seeking sensation. The program should fulfill the needs of sensation seeking among vocational students.

Keywords: prevalence, substances , vocational students, sensation seeking

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดกลับทวีความรุนแรง และมีกาขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว United Nations Office On Drugs and Crime [UNODC] (2013) รายงานว่า ประชากรทั่วโลกที่มีอายุระหว่าง 15-64 ปี มีการใช้ยาเสพติดร้อยละ 3.4 – 6.6 โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 10 - 13 เป็นผู้ติดยา และใน 1 ปีที่ผ่านมามีคนที่ใช้ยาเสพติดอย่างน้อยหนึ่งครั้งถึง 153-300 ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตจากการใช้ยาเสพติดประมาณ 99,000 – 253,000 คน และในทุกๆการตาย 100 ราย จะมีผู้เสียชีวิตจากการใช้ยาเสพติด 1 ราย (United Nations Office on Drugs and Crime, 2013) นอกจากนี้ยังพบว่า สถานการณ์การใช้ยาเสพติดครั้งแรกพบมากที่สุดคือ ช่วงวัยรุ่น (National institute on drugs abuse, 2014; United Nations Office on Drugs and Crime, 2012; สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, 2555)

ในปี 2012 นั้นมีรายงานผู้ใช้รายใหม่ 2.8 ล้านคน โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 52 เป็นผู้ที่มียาอายุต่ำกว่า 18 ปี และองค์การอนามัยโลกยังพบว่า วัยรุ่นอายุ 13-15 ปี มีแนวโน้มการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นทุกปี (World Health Organization, 2014)

สำหรับประเทศไทย กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดเริ่มมีอายุลดลงเช่นเดียวกัน (ศิริพร จิรวัดนกุล และคณะ, 2556; ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ, 2554; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556) โดยพบว่า บุคคลกลุ่มอายุต่ำกว่า 15 ปี เดิมมีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 5 แต่ขณะนี้ถึงร้อยละ 11 ของจำนวนผู้เสพ(สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2555) และจากการศึกษานักเรียนในกรุงเทพฯ พบว่า มีนักเรียนที่ใช้บุหรี่ สุรา ยาบ้า และยาเสพติดชนิดอื่นๆ แบบหนักคือร้อยละ 3.5 ร้อยละ 1.7 ร้อยละ 4.6 และร้อยละ

0.1 ตามลำดับ (Ruangkanchanasetr, Plitponkarnpim, Hetrakul, Kongsakon, 2005) และจากการศึกษา นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย ระหว่างปี 2002-2004 พบว่ามีความชุกของการใช้สารเสพติดผิดกฎหมายในกลุ่มนักเรียนอยู่ร้อยละ 5-7 (Assanangkornchai, Pattanasattayawong, Samangsri, Mukthong, 2007) อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจในนักเรียนภาคเหนือตอนบนรายงานว่า นักเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีการใช้สารเสพติดมากที่สุด เมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่นๆ (จำลอง คำบุญชู, 2550; อมรวิรัช นาคทรพร และคณะ, 2010) การศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพบว่า นักเรียนร้อยละ 29 เคยใช้แอมเฟตามีน และนักเรียนร้อยละ 10 มีผลตรวจแอมเฟตามีนเป็นบวก NIDA (National Institute on Drugs Abuse) ได้แบ่งปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันต่อการใช้สารเสพติดสำหรับวัยรุ่นออกเป็น 5 ปัจจัย (National institute on drugs abuse, 2003) ดังต่อไปนี้ ปัจจัยด้านแรกคือ ปัจจัยทางด้านชุมชน เช่น สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านไม่ดี และองค์กรในชุมชนที่อาศัยอยู่ไม่เข้มแข็ง (UNODC, 2012) ปัจจัยที่สองคือปัจจัยทางด้านครอบครัว อาทิ การที่คนในครอบครัวใช้สารเสพติดพบว่ามีความสัมพันธ์สูงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กในวัยรุ่น (Branstrom, et al., 2007) และการที่วัยรุ่นมีความขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัวบ่อยครั้งก็มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติด (Arteaga, et al., 2010) ปัจจัยที่สามคือ ปัจจัยทางด้านเพื่อน เช่น การที่วัยรุ่นมีเพื่อนที่ใช้สารเสพติด (KNIGHT, et al., 2013) หรือมีเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ล้วนมีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นด้วยเช่นกัน ส่วนปัจจัยที่สี่คือปัจจัยทางด้านโรงเรียน อาทิ การไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้วัยรุ่นใช้สารเสพติด (Kliwer W และ, Murrelle L., 2007) ปัจจัยสุดท้ายคือ ปัจจัยส่วนบุคคล อาทิ เพศชายและอายุที่มากกว่าสามารถทำนายการใช้สารเสพติดได้ (Arteaga, et al., 2010; Mohammad Poorasl, et al., 2007) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ (sensation seeking) สูงจะมีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติด (Wagner, 2001; Charles et al., 2016; McKay, et al., 2016)

ซึกเกอร์แมน (Zuckerman) อธิบายว่า พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจหมายถึง การพยายามเพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ที่ใหม่ น่าตื่นเต้น และการแสดงออกในกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเสี่ยงทั้งต่อตนเองและสังคม (Zuckerman, 1979) พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบกล่าวคือ 1) การไม่ยับยั้งใจ (disinhibition) คือการแสวงหาทางอารมณ์เป็นการแสวงหาความผ่อนคลายและความไม่ยับยั้งทางสังคมผ่านการดื่ม เป็นต้น 2) การแสวงหาการผจญภัย (thrill and adventure seeking) คือ การกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกที่ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกใหม่ ทำทาย ซึ่งจะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมเสี่ยงออกมา 3) การแสวงหาประสบการณ์ (experience seeking) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสิ่งปลุกใจทางอารมณ์และความรู้สึกผ่านวิถีชีวิตที่แตกต่างออกไป เป็นความปรารถนาที่จะได้รับประสบการณ์อันหลากหลาย และ 4) ความรู้สึกไวต่อความเบื่อหน่าย (boredom susceptibility) เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเกลียดชังในประสบการณ์ซ้ำๆ หรือสิ่งที่ไม่สนุก ไม่ตื่นเต้น และคนที่น่าเบื่อหน่าย จึงทำให้เกิดอาการหงุดหงิด กระวนกระวายและเมื่อได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดโดยไม่สามารถเสี่ยงได้ (Zuckerman, 1979) (Michael et al., 2003) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจเป็นตัวทำนายสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง (Martins, et al., 2008) รายงานว่า วัยรุ่นที่มีคะแนนพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในระดับสูงจะนิยมใช้สารเสพติด อย่างไรก็ตาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดกับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษามีเพียงเล็กน้อย ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษา ความชุกของการใช้สารเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดกับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการดูแล ป้องกัน ปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาต่อไป

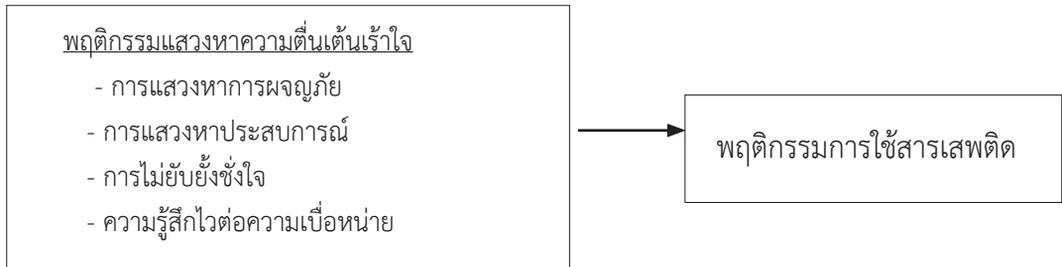
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความชุกของการใช้สารเสพติด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดและพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในนักเรียน อาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิจัยโดยใช้การศึกษาเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (cross-sectional descriptive study) ศึกษาในนักเรียนระดับอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา 1 แห่งของภาคเหนือตอนบน จำนวน 581 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามซึ่งผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นโดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 35 คน หลังจากนั้นจึงทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และนำมาปรับปรุงจนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8 จากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (Polit, & Hungler, 1991) เครื่องมือไม่ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เนื่องจากใช้เครื่องมือที่ผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 9 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การคัดกรองประสบการณ์การดื่มสุรา สูบบุหรี่ และการใช้สารเสพติด (ASSIST) ซึ่งพัฒนาภายใต้การสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก และได้รับการแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดยสาวิตรี อังฉางค์กรชัยและคณะ (2556) มีข้อความจำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ ใช้เครื่องมือ Sensation Seeking Scale-Form

V ฉบับของ Zuckerman (1979) ได้รับการแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดยยงยุทธ ยั่งยืน(2552) มีข้อความจำนวน 40 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้นเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและนัดหมายวัน เวลา ในการเข้าไปเก็บข้อมูล หลังจากนั้นจึงเข้าพบนักเรียน ตามวันเวลาที่นัดหมาย เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ หลังจากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์การคัดกรองประสบการณ์การดื่มสุรา สูบบุหรี่ และการใช้สารเสพติด (ASSIST) โดยนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน และนำข้อมูลที่ได้แต่ละวัน มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างสามารถตัดสินใจที่จะเข้าร่วมการวิจัยโดยยินยอมไม่มีการบังคับ และมีสิทธิ์ที่จะไม่ให้ข้อมูลหากไม่ยินดีที่จะให้ข้อมูล ซึ่งจะไม่มีผลใดๆ ต่อผู้เข้าร่วมวิจัย ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอายุน้อยกว่า 18 ปี ชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบและเซ็นใบยินยอม

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยค่าสถิติที่เลือกใช้ในการศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้คือ

ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ binary logistic regression

ผลการวิจัย

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.4 อายุ 15 - 18 ปี ร้อยละ 76.9 ศึกษาในระดับ ปวช. ร้อยละ 77.8 เกรดเฉลี่ย 2.50-4.00 ร้อยละ 66.9 นักเรียนส่วนใหญ่เคยมีหรือ

ปัจจุบันมีคูรัก ร้อยละ 81.4 และยังพบว่านักเรียนร้อยละ 5 มีโรคประจำตัว ร้อยละ 5.7 เจ็บป่วยบ่อย และนักเรียนร้อยละ 16 เคยพบกับเหตุการณ์วิกฤติในชีวิต ข้อมูลด้านครอบครัวพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78.3 และส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว ร้อยละ 96 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร (n=581)

ลักษณะทางประชากร		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	374	64.4
	หญิง	207	35.6
อายุ*	15 - 18 ปี	447	76.9
	19 ปีขึ้นไป	134	23.1
ระดับการศึกษา	ปวช.	452	77.8
	ปวส.	129	22.2
เกรดเฉลี่ยสะสม	<2.50	192	33.1
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว			
	อยู่ในเกณฑ์ฐานะดี	80	13.8
	ปานกลาง	455	78.3
	ค่อนข้างขัดสน	46	7.9
สัมพันธภาพในครอบครัว			
	ดี	558	96.0
	ไม่ดี	23	4.0
การมีคูรัก			
	เคยมีหรือปัจจุบันมี	473	81.4
	ไม่เคยมี	108	18.6
สภาวะสุขภาพ			
	ปกติ	519	89.3
	มีโรคประจำตัว	29	5.0
	เจ็บป่วยบ่อย	33	5.7
เหตุการณ์วิกฤติในชีวิต			
	ไม่มี	488	84.0
	มี	93	16.0

ความชุกของการใช้สารเสพติดพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ดื่มสุรา ร้อยละ 47.5 รองลงมาคือ บุหรี่ ร้อยละ 36.1 กัญชา ร้อยละ 9.5 และเมทแอมเฟตามีน ร้อยละ 8.8 (ตารางที่ 2) สำหรับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในด้านการแสวงหาผจญภัยมากที่สุด แสดงในตารางที่ 3 เมื่อวิเคราะห์ด้วยการถดถอยโลจิสติกพบว่า นักเรียนที่ใช้สารเสพติดมีคะแนนความตื่นเต้นเร้าใจ

สูงกว่าผู้ที่ไม่ใช้สารเสพติด 1.09 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($< .001$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจในผู้ใช้สารเสพติดสูงกว่าผู้ที่ไม่ใช้ 1.34 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($< .001$) ส่วนคะแนนด้านความรู้สึกไวต่อความเบื่อหน่ายในผู้ใช้สารเสพติดมีคะแนนต่ำกว่าผู้ที่ไม่ใช้สารเสพติด 0.86 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($< .01$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 2 ความชุกของการใช้สารเสพติดแต่ละชนิดของกลุ่มตัวอย่าง (n=581)

ชนิดสารเสพติดที่ใช้	ใช้		ไม่ใช้	
	n	%	n	%
บุหรี่	210	36.1	371	63.9
สุรา	276	47.5	306	52.5
กัญชา	55	9.5	526	90.5
เมทแอมเฟตามีน	51	8.8	530	91.2
น้ำต้มใบกระท่อม	8	1.4	573	98.6
ฝิ่น/เฮโรอีน	5	0.9	576	99.1
ยากล่อมประสาท	9	1.5	572	98.5
ยาหลอนประสาท	2	0.3	579	99.7

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนดื่มสุราร้อยละ 47.5 ซึ่งใกล้เคียงกับนักเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัดน่าน (ร้อยละ 44.2) โดยพบนักเรียนที่ดื่มแบบอันตรายร้อยละ 3.8 และแบบเสี่ยงตดร้อยละ 5.4 (ติชมพร หอสิริ, ชุติกร สิทธิสันต์, และกนกวรรณ ลิ้มศรีเจริญ, 2559) สำหรับบุหรี่ปพบว่ามีการใช้มากกว่ารายงานจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558) ซึ่งรายงานเพียงร้อยละ 14.7 ทั้งนี้การสำรวจดังกล่าวเป็นการสำรวจในกลุ่มเยาวชนโดยรวม ซึ่งไม่ได้คัดเลือกเฉพาะกลุ่มอาชีวศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้สารเสพติดต่างๆ มากกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ และผลสำรวจการสูบบุหรี่ของนักเรียนอาชีวศึกษาในภาคเหนือ พบว่ามีร้อยละ 24.19 – 26.82 (จำลอง คำบุญชู, 2556) อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าความชุกของการสูบบุหรี่ในนักเรียนอาชีวศึกษาของภาคเหนือก็ยังมีแนวโน้มสูงขึ้น

สำหรับยาเสพติดผิดกฎหมายพบว่า นักเรียนมีรายงานการใช้กัญชามากที่สุด (ร้อยละ 9.5) รองลงมาคือยาบ้า (ร้อยละ 8.8) และสารเสพติดอื่นๆ (ร้อยละ 8.5) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558) ที่พบว่า วัยรุ่นในประเทศไทยนิยมใช้กัญชามากที่สุด รองลงมาคือ ยาบ้า

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ และการใช้สารเสพติดจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในผู้ใช้สารเสพติดมีความแตกต่างกับผู้ที่ไม่ใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจซึ่งพบความสัมพันธ์อย่างมากกับการใช้สารเสพติด เนื่องจากว่าบุคคลที่มีคะแนนการไม่ยับยั้งชั่งใจสูง เมื่อได้รับการกระตุ้นครั้งแรกเพื่อให้เกิดพฤติกรรมบางอย่าง บุคคลจะมีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มมากขึ้น เกิดความรู้สึกตื่นเต้น สนุก และ

ชั้นชอบในพฤติกรรมนั้น และเมื่อได้รับการกระตุ้นอีกครั้ง จะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างรวดเร็วมากกว่าครั้งแรก (Hwang & Park, 2015) Zuckerman (1996) กล่าวว่า ความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ใหม่ และกระตุ้นต่อ ความรู้สึก เป็นสาเหตุของการขาดการยับยั้งชั่งใจ ดังนั้น พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจจึงมีอิทธิพลต่อ กระบวนการควบคุมตนเองของแต่ละบุคคล และการไม่ ยับยั้งชั่งใจยังสะท้อนให้เห็นถึงการไม่ยับยั้งทางสังคม และ วัฒนธรรม (Zuckerman, 1979) ผลจากการศึกษาใน นักเรียนของญี่ปุ่นก็พบว่า การไม่ยับยั้งชั่งใจมีความสัมพันธ์ กับการดื่มสุราราย่างมาก (Shibata, 2013) ดังนั้น การ

ป้องกันการเริ่มดื่มสุรา จึงควรให้ความสนใจในบุคคลที่มี คะแนนพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจที่สูง โดยเฉพาะด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจ

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนน ด้านความรู้สึกไวต่อความเบื่อหน่ายต่ำที่สุดเมื่อเปรียบ เทียบกับด้านอื่นๆ และยังพบว่าพฤติกรรมแสวงหาความ ตื่นเต้นเร้าใจด้านความรู้สึกไวต่อความเบื่อหน่ายในกลุ่มผู้ ใช้สารเสพติดมีคะแนนต่ำกว่าผู้ไม่ใช้สารเสพติด ซึ่ง คล้ายคลึงกับผลการศึกษานักเรียนเกาหลีใต้ก็พบเช่น เดียวกันว่านักเรียนที่สูบบุหรี่มีคะแนนด้านความรู้สึกไวต่อ ความเบื่อหน่ายต่ำกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ (Hwang & Park, 2015)

ตารางที่ 3 Independent t-test แสดงพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจเปรียบเทียบระหว่างผู้ใช้สารเสพติดกับ ผู้ไม่ใช้สารเสพติด

พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ (Min, Max)	Mean(SD)		F	P-value
	ใช้	ไม่ใช้		
ด้านการแสวงหาการผจญภัย (0, 10)	5.24(2.13)	4.73(1.99)	2.02	.004**
ด้านการแสวงหาประสบการณ์ (1, 9)	4.72(1.48)	4.47(1.48)	0.09	.047*
ด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจ (0, 10)	5.07(1.97)	4.01(1.92)	0.01	.000***
ด้านความรู้สึกไวต่อความเบื่อหน่าย (0, 9)	3.17(1.74)	3.32(1.94)	3.34	.358
รวม	18.20(4.33)	16.53(4.66)	2.89	.000***

หมายเหตุ *** ค่า p-value < 0.001 ** ค่า p-value < 0.01 * ค่า p-value < 0.05

ข้อจำกัดสำหรับการศึกษานี้คือ เป็นการศึกษาใน กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่อยู่ในสังคมวัฒนธรรมเดียว ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาจึงอาจไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึง กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม กลุ่มประชากรที่ศึกษาก็มีอายุที่ไม่ แตกต่างจากนักเรียนอาชีวศึกษาแห่งอื่นๆ และการศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในสถานศึกษาซึ่ง ผลที่ได้จึงอาจเกิดอคติได้ อย่างไรก็ตามในการศึกษานี้ก็มี

ข้อเด่นคือ ศึกษาจากประชากรทั้งหมดของโรงเรียน และการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้ใช้เครื่องมือที่ได้ มาตรฐานผ่านการทดสอบมาแล้วทั่วโลก และได้ดำเนินการ สัมภาษณ์ตามแนวทางที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ โดยมีการอบรมผู้สัมภาษณ์ จำนวน 2 คน เกี่ยวกับขั้นตอน และการใช้ ASSIST ก่อนลงเก็บข้อมูลจริง อีกทั้งในการ สัมภาษณ์แต่ละครั้งได้มีการสุ่มตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ และ การสัมภาษณ์ยังได้ดำเนินการในห้องที่เป็นส่วนตัวอีกด้วย

ตารางที่ 4 Binary logistic regression แสดงพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจเปรียบเทียบกับระหว่างผู้ใช้สารเสพติด กับผู้ใช้สารเสพติด

	Exp (B)	95% CI	P - value
ด้านการแสวงหาการผจญภัย	1.08	0.99 - 1.18	.093
ด้านการแสวงหาประสบการณ์	1.07	0.94 - 1.21	.312
ด้านการไม่ยับยั้งชั่งใจ	1.34	1.21 - 1.48	.000***
ด้านความรู้สึกลัวต่อความเบื่อหน่าย	0.86	0.78 - 0.96	.004**
รวม	1.09	1.04 - 1.13	.000***

หมายเหตุ *** ค่า p-value < 0.001 ** ค่า p-value < 0.01

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีคะแนน พฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจสูงมีความสัมพันธ์กับ การใช้สารเสพติด ดังนั้นในการป้องกันการใช้สารเสพติด ควรคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวด้วย การจัดโปรแกรมเพื่อ ป้องกันการใช้สารเสพติดควรมีกิจกรรมที่ดึงดูด น่าสนใจ

และแต่ละกิจกรรมต้องสามารถเติมเต็มความต้องการทาง ด้านการแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจได้ สำหรับสถาบันการ ศึกษาควรมีการจัดประเมินพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้น เร้าใจเป็นประจำ (เช่น ทุกปีการศึกษา) เพื่อช่วยในการ ประเมินความเสี่ยงต่อการเริ่มใช้สารเสพติดได้อย่างทัน ทั่วถึง (Urban et al., 2008)

เอกสารอ้างอิง

- จำลอง คำบุญชู. (2550). *สรุปสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนภาคเหนือ ปี 2550*. ม.ป.พ.
- จำลอง คำบุญชูม. (2556). *สรุปสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนภาคเหนือ ปี 2556*. ม.ป.พ.
- ทิฆัมพร หอสิริ, ชุติกร สิทธิสันต์, และกนกวรรณ ลิ้มศรีเจริญ. (2559). *ความชุกของพฤติกรรมการดื่มสุราในนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา*. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 61(1), 3-14.
- ยงยุทธ ยิ่งยิน. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจและแรงจูงใจกับการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง จังหวัดเชียงใหม่*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร จิรวัดน์กุล, อมรรัตน์ ศรีคำสุข ไซโตะ, ปราณพร บุญเรือง, จีระภา สีระหัด, และฐิติวัฒน์ กองเกิด. (2556). "ยา" และ "ผู้หญิงติดยา": ความหมายของการใช้สารเสพติด. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 58(4), 407-420.
- ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2554). *แนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด*. สืบค้นจาก <http://www.lopburi.go.th/narcotic/>
- สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย. (2556). *การพัฒนางานบริการคัดกรองและบำบัดอย่างย่อสำหรับผู้ที่ใช้สารเสพติดในระบบ สาธารณสุขปฐมภูมิ: แผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.)*.นนทบุรี: บริษัท คุณาไทย จำกัด.

- สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2555). *ข่าวสุขภาพ 2555*. [เข้าถึงเมื่อ 6 กรกฎาคม 2555]. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.co.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสอง ปี 2556. วารสารภาวะสังคมไทย, 10(3)*.
- สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (2555). *สถานการณ์ปัญหายาเสพติดประเทศไทยปี 2555 และแนวโน้ม*. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.co.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). *รายงานการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มประชากรไทย พ.ศ. 2557. ม.ป.พ.*
- อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ. (2010). *โครงการ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก www.nctc.oncb.go.th/
- Arteaga, I., Chen C-C & Reynolds, A.J. (2010). Childhood predictors of adult substance abuse. *Children and Youth Services Review, 32(8)*, 1108-20.
- Assanangkornchai, S., Pattanasattayawong, U., Samangri, N., Mukthong A. (2007). Substance use among high-school students in southern Thailand: Trends over 3 years (2002–2004). *Drug and Alcohol Dependence, 86(2–3)*, 167-74.
- Branstrom, R., Leibiger, IB., Leibiger, B., Klement, G., Nilsson, J., Arhem, P., et al. (2007). Single residue (K332A) substitution in Kir6.2 abolishes the stimulatory effect of long-chain acyl-CoA esters: indications for a long-chain acyl-CoA ester binding motif. *Diabetologia, 50(8)*, 1670-7.
- Charles, N.E., Ryan, S.R., Bray, B.C., Mathias, C.W., Acheson, A., & Dougherty, D.M. (2016). Altered developmental trajectories for impulsivity and sensation seeking among adolescent substance users. *Addictive Behaviors, 60*, 235-241.
- Hwang, H., & Park, S. (2015). Sensation seeking and smoking behaviors among adolescents in the Republic of Korea. *Addictive Behaviors, 45*, 239-244.
- Kliewer, W., and Murrelle, L. (2007). Risk and Protective Factors for adolescent substance Use: Findings from a study in selected central American countries. *Journal of Adolescent Health, 40(5)*, 448-55.
- Knight, J., Roberts, T., Gabrielli, J., Hook, Sv., (n.d.). *Adolescent alcohol and substance use and Abuse. In Performing Preventive Services : A Bright Futures Handbook [Internet]*. Retrieved from: <https://brightfutures.aap.org/pdfs/Preventive%20Services%20PDFs/Screening.PDF>.
- Manopai boon, C., Kilmarx, P.H., van Griensven, F., Chaikummao, S., Jeeyapant, S., Limpakarnjanarat, K., & Uthaiworavit, W. (2003). High rates of pregnancy among vocational school students: results of audio computer-assisted self-interview survey in Chiang Rai, Thailand. *Journal of Adolescence, 26(5)*, 517-530.
- Martins, S.S., Storr, C.L., Alexandre, P.K., & Chilcoat, H.D. (2008). Adolescent ecstasy and other drug use in the national survey of parents and youth: The role of sensation-seeking, parental monitoring and peer's drug use. *Addictive Behaviors, 33(7)*, 919-933.
- McKay, M.T., Percy, A., Cole, J.C., Worrell, F.C., & Andretta, J.R. (2016). The relationship between time attitudes profiles and self-efficacy, sensation seeking, and alcohol use: An exploratory

- study. *Personality and Individual Differences*, 97, 203-209.
- Michael, T., Stephenson, and the others. (2003). Brief measures of sensation seeking for screening and large-scale surveys. *Drug and Alcohol Dependence*, 72, 279-286.
- Mohammad Poorasl A, Vahidi R, Fakhari A, Rostami F, Dastghiri S. (2007). Substance abuse in Iranian high school students. *Addictive Behaviors*, 32(3), 622-7.
- National institute on drugs abuse. (2003). *Preventing drug use among children and adolescents 2003*. Retrieved from <https://www.drugabuse.gov>
- National institute on drugs abuse. (2014). *Nationwide Trends*, 1-4. Retrieved from www.drugabuse.gov
- Polit D.F., & Hungler, BP. (1991). *Nursing Research: Principles and methods*. (Vol. 4th). Philadelphia: J.B.Lippincott.
- Ruangkanchanasetr, S., Plitponkarnpim, A., Hetrakul, P., Kongsakon, R. (2005) *Youth risk behavior survey: Bangkok, Thailand*. (3), 227-35.
- Shibata, Y. (2013). Sex differences in the effects of disinhibition, perceived peer drinking, and delay discounting on drinking among Japanese college students. *Personality and Individual Differences*, 55(7), 766-770.
- United Nations Office On Drugs and Crime. (2012). *World drug report 2012*. Retrieved from <https://www.unodc.org>
- United Nations Office On Drugs and Crime. (2013). *World drug report 2013*. Retrieved from <https://www.unodc.org>
- Urbán, R., Kökönyei, G., & Demetrovics, Z. (2008). Alcohol outcome expectancies and drinking motives mediate the association between sensation seeking and alcohol use among adolescents. *Addictive Behaviors*, 33(10), 1344-1352.
- Wagner, MK. (2001). Behavioral characteristics related to substance abuse and risk-taking, sensation-seeking, anxiety sensitivity, and self reinforcement. *Addictive Behaviors*, 26(1), 115-20.
- World Health Organization. (2014). *World health statistic 2014*. Retrieved from www.who.int
- Zuckerman, M. (1979). *Sensation seeking: Beyond the optimal level of arousal*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Zuckerman, M., & Cloninger, C. R. (1996). Relationships between Cloninger's, Zuckerman's, and Eysenck's dimensions of personality. *Personality and Individual Differences*, 21, 283-285.